

A photograph of two horses standing in a grassy field under a clear blue sky. The horse on the left is a light brown color, and the horse on the right is a darker brown with a prominent white blaze on its face. The image is overlaid with a horizontal band consisting of a blue top section, a red middle section, and a white bottom section.

Hagtölur landbúnaðarins

2010

Efnisyfirlit

1. Landið, bóndinn, vinnan – bls. 1-5

Fjöldi íbúa – Péttybýlismyndun á Íslandi – Hluttur einstakra atvinnugreina í landsframlieðslunni – Skipting flatarmáls Íslands – Skipting starfandi fólks eftir atvinnuvegum – Meðalaldur búfjáreigenda eftir sýslum – Fjöldi bóva eftir búnaðarsamböndum – Lögbyljisjarðir og eignarhald þeirra – Ríkisjarðir – Meðalbústærð og vinnutími bænda – Fóðuröflun bænda – Kornrækt – Geymsluaðferðir hefyngs – Tilbúinn áburður – Vistvæn og lífræn framlieðsla

2. Bústofn og bústærð – bls. 6-7

Fjöldi búfjár – Breyting á bústærð – Búfé og stærð bóva

3. Hvað framlieða bænder? – bls. 8-11

Skipting búvöruframlieðslunnar eftir landshlutum og búgreinum – Meðalafurðir búfjár – Innveginn mjólk til mjólkursamlaga – Framlieðsla á kjöti og eggjum – Framlieðsla grænmetis og garðávaxta – Flatarmál ræktunar í gróðurhúsum – Fiskeldi – Lax- og silungsveiði – Gjölfulustu veiðisvæðin – Aðrar veiðar – Önnur hlunnindi

4. Markaðurinn – bls. 12-15

Neysla nokkurra matvöruategunda – Framboð á grænmeti – Kjötsala á íbúa – Sala mjólkur og mjólkurafurða á íbúa – Neysla mjólkur, kjöts og grænmetis á Norðurlöndum

5. Verðlag og vísitölur – bls. 16-19

Verð á kjöti, kjúklingum, eggjum og mjólk til framlieðenda – Breytingar á vísitölum – Próun smásöluverðs – Próun matvælavísitölu á Norðurlöndum – Próun smásöluverðs nokkurra bóvara

6. Útflutningur – bls. 20

Útflutningur landbúnaðarafurða eftir vörflokkum – Útflutningur bóvara frá 1980 – Útflutningur kindakjöts

7. Greiðslumark og framlieðsluréttur – bls. 21-23

Greiðslumark í mjólk – Greiðslumark í sauðfjárrækt – Stærð bóva miðað við greiðslumark – Greiðslumark eftir búgreinum – Aðilaskipti á greiðslumarki í mjólk

8. Búrekstur og afkoma – bls. 24-25

Skipting útgjalda og tekna í búreikningum, kúa- og sauðfjárbú – Afkoma bænda á kúa- og sauðfjárbúum 1998-2006

9. Ýmsar hagtölur – bls. 26-27

Ýmsar tölur um Ísland – Ríkisútgjöld til landbúnaðar sem hlutfall af heildarútgjöldum ríkissjóðs – Útgjöld hins opinbera til landbúnaðarmála – Reiknaður stuðningur við framlieðendur landbúnaðarvára

10. Samanburður við önnur lönd – bls. 28

Norrænn samanburður – Útstreymi lofttegunda sem valda gróðurhúsaáhrifum

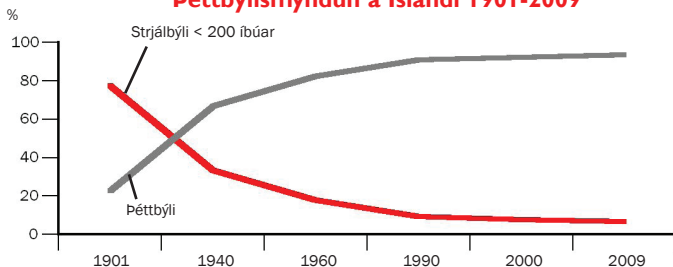
Landið, bóndinn, vinnan - I

Fjöldi íbúa 1. desember

	1901	1940	1960	1990	2005	2009
Í þéttbýli	17.732	81.246	144.660	232.054	261.104	298.528
Í strjálbýli*	60.738	40.228	31.020	23.654	21.745	20.840
	78.470	121.474	175.680	255.708	282.849	319.368

* Strjálbýli <200 íbúar. Heimild: Hagstofa Íslands.

Þéttbýlismyndun á Íslandi 1901-2009

Þéttbýlismyndun var mjög ör á Íslandi á 20. öld eins og þetta línurit sýnir.

Hluttur atvinnuvega í landsframleiðslunni 1990-2008 (%)

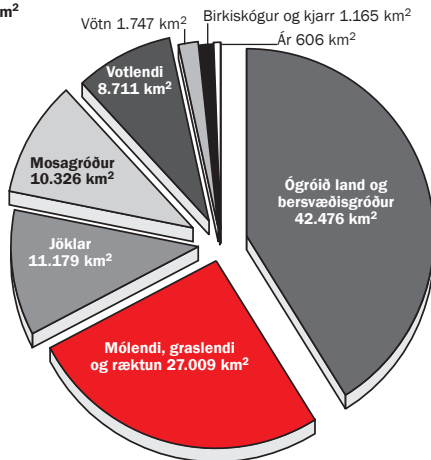
	1990*	1997*	2000	2005	2007	2008
A. Landbúnaður, dýraveiðar og skógrækt	2,6	1,9	2,0	1,5	1,3	1,4
B. Fiskveiðar	9,6	8,4	7,1	4,8	4,4	4,8
C. Námuþráttur, iðnaður og veitur	20,4	21	17,4	13,9	14,1	15,8
D. Byggingarstarfsemi og mannvirkjagerð	8,4	8,4	8,7	10,5	12,0	10,5
E. Verslun, hótél og veitingahús, samgöngur og flutningar	21,7	22,2	22,0	18,9	19,5	18,9
F. Fjármálaþjónusta, fasteignaviðskipti og ýmis sérhæfð þjónusta	17,7	16,1	18,9	25,5	26,4	26,4
G. Önnur þjónusta	19,6	22,0	23,9	25,0	22,4	22,3

*) Grunninum og flokkuninni var breytt 1990 og 1997.

Heimild: Hagstofa Íslands.

Skipting flatarmáls Íslands

Heildarflatarmál 103.022 km²

Skipting heildarflatarmáls – eftir hæð yfir sjávarmáli

0-200 m	24.708 km ²	24,0%
201-400 m	18.401 km ²	17,9%
401-600 m	22.168 km ²	21,5%
yfir 600 m	37.745 km ²	36,6%

Ekki er gott að henda reiður á nákvæmri skiptingu landsins í gróin svæði og ógróin þótt stærð jökla, vatna og áa sé nokkuð á hreinu. Mælingaraðferðir eru misjafnar og hinar ýmsu stofnanir sem um gróðurfar landsins fjalla virðast ekki hafa komið sér saman um eina aðferð við að meta gróðurþekjuna. Þannig segir á heimasíðu einnar opinberrar stofnunar að gróið land sé um það bil helmingur af flatarmáli Íslands meðan samsvarandi tala hjá annarri stofnun er innan við fjórðungur. Í skýfritinu að ofan er stuðst við flatarmáls-mælingu Náttúrufræðistofnunar eins og hún birtist í gróðurkortu stofnunarinnar.

Nýting lands

	Km ²	Hlutfall af heildarflatarmáli
Ræktanlegt neðan 200 metra yfir sjávarmáli	15.500	15,0%
Hraun	11.000	10,7%
Innan landgræðslugirðinga (1.074 km)	3.021	2,9%
Ræktað land	1.290	1,3%
Tún	1.220	1,2%
Skóglendi	1.360	1,3%
68 friðlönd í eigu Skógræktar ríkisins	360	0,3%
Garðlönd, grænfóður- og kornakrar	70	0,1%

Heimild: Landmælingar Íslands, Hagstofa Íslands, Landgræðsla ríkisins, Skógrækt ríkisins, Bændasamtök Íslands, Náttúrufræðistofnun.

Hlutfall starfandi fólks eftir atvinnugreinum 1940-2008

	1940	1960	1980	1991	1995	2000	2004	2007	2008
Landbúnaður	32,0	16,0	7,9	5,6	4,6	4,4	3,5	3,4	2,5
Fiskveiðar	14,0	8,0	5,3	4,5	4,9	3,9	3,0	2,5	2,4
Iðnaður og byggingar	21,0	36,0	34,5	26,0	24,7	23,0	22,4	20,7	22,2
Viðskipti, þjónusta o.fl.	33,0	40,0	52,3	63,9	65,7	68,7	71,2	73,4	73,0

Heimild: Þjóðhagsstofnun og Hagstofa Íslands.

Meðalaldur skráðra búfjáreigenda eftir sýslum árið 2008

Sýsla	Fjöldi bújarða		Fjöldi búfjáreigenda 2008	Meðalaldur – ár 2008
	2000	2006		
Gullbringu- og Kjósarsýsla	81	62	73	57
Borgarfjarðar- og Mýrasýsla	306	287	286	54
Snæfellsnessýsla	110	68	73	52
Dalásýsla	130	117	117	54
Barðastrandarsýslur	72	67	65	55
Ísafjarðarsýslur	64	59	61	54
Strandásýsla	89	74	74	55
V-Húnavatnssýsla	152	131	150	52
A-Húnavatnssýsla	168	167	179	53
Skagafjarðarsýsla	323	305	328	55
Eyjafjarðarsýsla	257	233	241	52
Pingeyjarsýslur og Bakkafjörður	335	296	297	53
N-Múlasýsla	166	68	71	55
S-Múlasýsla	162	194	202	56
A-Skaftafellssýsla	64	73	74	56
V-Skaftafellssýsla	136	112	131	55
Rangárvallasýsla	364	332	369	55
Árnessýsla	421	390	409	53
Landið allt	3.400	3.045	3.200	54

Heimild: Bændasamtök Íslands.

Fjöldi bóa eftir búnaðarsamböndum árið 2008*

Búnaðarsamband Kjalarnesþings	138	Búnaðarsamband S-Pingeyinga	187
Búnaðarsamtök Vesturlands	468	Búnaðarsamband N-Pingeyinga	80
Búnaðarsamband Vestfjarða	154	Búnaðarsamband Austurlands	278
Búnaðarsamband Húnaþings og Stranda	447	Búnaðarsamband A-Skaftafellssýslu	78
Búnaðarsamband Skagfirðinga	327	Búnaðarsamband Suðurlands	938
Búnaðarsamband Eyjafjarðar	271	Landið allt	3.366

*Bú talin sem fjöldi virðisaukaskattgreiðenda sem skv. atvinnugreinaflokkunarkerfinu ÍSAT 95 stunda jarðyrkju, garðyrkju eða búfjárrækt (flokkar 01.1 til 01.3).

Heimild: Ríkisskattstjóri

Lögbýlisjarðir á Íslandi og eignarhald þeirra eftir landshlutum

	Jarðir í ábúð			Jarðir í ábúð, landið í eigu:				Eyðjarðir	
	Einbýlis- jarðir	Tví- eða fleirbýlis- jarðir	Alls	Ábúenda og fleiri	Annarra aðila	Ríkis- stofnana	Sveitar- félaga	Alls	Par af í ríkiseigu
Höfuðborgarsvæði	122	10	132	81	23	9	19	100	9
Reykjanes	44	4	48	26	15	3	4	76	11
Vesturland	484	144	628	476	118	31	4	341	26
Vestfirðir	226	38	264	204	41	14	5	371	18
Norðurland vestra	524	128	652	527	93	24	5	322	12
Norðurland eystra	609	171	780	604	121	38	17	324	16
Austurland	396	79	475	330	78	58	11	309	31
Suðurland	1.072	239	1.311	975	225	62	50	419	37
Samtals	3.477	813	4.290	3.223	714	239	114	2.272	161

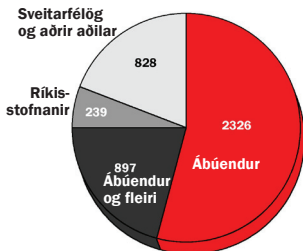
Heimild: Jarðaskrá landbúnaðarráðuneytisins. Tölur miðast við 31. desember 2008.

Ríkisjarðir og notkun þeirra 1998 og 2006

Umsjáraðili:	1998	2006
Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneytið	480	313
Skógrækt ríkisins	26	28
Landgræðsla ríkisins	14	14
Búnaðarskólar	19	12
Samtals:	539	367
Par af:		
Jarðir í ábúð	399	229
Jarðir í eyði	140	138

Heimild: Lögbýlaskrá landbúnaðarráðuneytisins.

Skipting jarða í ábúð 2008 eftir eignarhaldi

Meðalbústærð og vinnutími bænda á viðmiðunarbúum Verðlagsnefndar búvara

Bústofn	Ærgildi	Vinnustundir á ári
Kúabú	40 kýr með geldneytum	1.080
Sauðfjárbú	400 vetrarfóðraðar kindur	419
		4.799 klst
		2.428 klst

Heimild: Bændasamtök Íslands.

Fóðuröflun bænda 1970-2008

	1970	1980	1990	2000	2005	2007	2008
Framleiddir graskögglar, tonn	1.335	12.858	5.200	910			
Framleitt þurrhey, þús. m ³	2.060	3.704	2.515	608	206	145	134
Framleitt vothey, þús. m ³	141	174	744	1.755	1.762	1.849	1.957
Framleiðsla á korni, tonn			885	3.041	9773	11.246	15.413

Ræktuð tún eru talin vera um 1.220 km² og önnur ræktun (garðlönd, græn fóður- og kornakrar) um 70 km² eða samtals 1.290 km². Ræktanlegt land á láglandi er talið vera um 15.500 km² sem þýðir að 7,9% af ræktanlegu láglandi er nýtt til túnræktar og 0,5% til annarrar ræktunar eða samtals 8,4%.

Kornræktin 1991-2008

Ár	Uppskeyra úr tilraunum, korn, tonn/ha	Kornakrar skv. notuðu sáðkorni, ha	Kornuppskeyra alls, áættun, tonn
1991	3,5	200	525
1992	1,2	400	240
1993	2,2	400	440
1994	3,4	600	1.700
1995	2,4	500	960
1996	3,7	900	2.960
1997	3,8	1.500	4.560
1998	3,9	1.800	4.680
1999	3,3	1.800	4.620
2000	4,2	2.000	6.300
2001	4,5	2.100	7.650
2002	4,1	2.400	7.585
2003	5,5	2.600	11.000
2004	5,3	2.330	10.255
2005	3,6-6,2	3.636	9.773
2006	2,8-7,9	3.588	11.253
2007		3.029	11.246
2008		3.695	15.413

Í þessari töflu er reynt að áætla heildaruppskeru korns á Íslandi frá 1991-2006 út frá notkun sáðkorns annars vegar og hins vegar meðaluppskeru úr tilraunareitum. Tölurnar eru sennilega í hærrí kantinum en samkvæmt þeim nemur kornrækt 10-12% af kjarnfóðurnotkun íslenskra bænda. 45% kornræktar er á Suðurlandi, 35% á Norðurlandi, 15% á Vesturlandi og 5% á Austurlandi.

Heimild: Búnaðarsamband Suðurlands.

Vistvæn og lífræn framleiðsla – fjöldi framleiðenda og afurðastöðva*

	1998	2000	2003	2005	2009
Framleiðendur	22	27	30	25	36
Afurðastöðvar	7	9	11	11	14

*Aðilar sem sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneytið hefur viðurkennt til framleiðslu og/eða vinnslu á vistvænum eða lífrænum afurðum. Upplýsingar um framleiðslumagn liggja ekki fyrir. Fjöldinn miðast við 1. janúar ár hvert

Heimild: Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneytið, Bændasamtök Íslands, Tún ehf.

Geymsluaðferð hefyngs – hlutfallsleg skipting*

	1986	1990	2000	2005	2008
Þurrhey	85,7	67,8	25,7	10,5	6,4
Vothey	14,3	32,2	74,3	89,5	93,6

*Reiknað út frá rúmmáli: 1 m³ þurrhey = 100 kg; 1 m³ votheys = 150 kg.

Heimild: Bændasamtök Íslands.

Tilbúinn áburður (tonn)

	1990	2000	2008
Köfnunarefni (N)	12.500	12.681	15.321
Fosfór (P ₂ O ₅)	6.300	5.437	5.459
Kalí (K ₂ O)	4.700	4.202	4.205
Samtals	23.500	22.320	24.985

Í þessari töflu hefur áburðarmagnið verið umreiknað í hreint áburðarefni.

Algeng áburðarmotkun við túnrækt er 100-140 kg/ha af köfnunarefni, 15-30 kg/ha af fosfór og 40-60 kg/ha af kalí.

Heimild: Hagstofa Íslands.

2 - Bústofn og bústærð

Fjöldi búfjár á Íslandi

Eftir landshlutum 2008

	Nautgripir alls	Mjólkur- kýr	Kvígur	Holdakýr	Sauðfé alls	Ær
Reykjanesvæði	1.310	399	113	185	4.423	3.413
Vesturland	9.136	3.606	784	191	75.776	59.755
Vestfirðir	2.457	829	214	66	46.280	37.043
Norðurl. vestra	10.802	3.636	960	348	102.421	81.474
Norðurl. eystra	17.304	6.537	1.822	299	72.944	57.250
Austurland	4.649	1.589	427	42	77.870	61.361
Suðurland	26.354	9.615	2.585	483	78.147	61.189
Allt landið	72.012	26.211	6.905	1.614	457.861	361.485
	Hross	Svín	Varp- hænur	Minkar	Refir	Geitur
Reykjanesvæði	9.335	1.964	132.905	2.502	2	26
Vesturland	9.416	647	1.602	-	-	211
Vestfirðir	997	-	105	-	-	-
Norðurl. vestra	19.074	5	3.836	7.615	-	121
Norðurl. eystra	7.498	534	8.823	3.970	-	117
Austurland	3.177	11	5.148	5.575	-	61
Suðurland	28.005	1.104	16.096	14.144	3	27
Allt landið	77.502	4.265	168.515	33.806	5	563

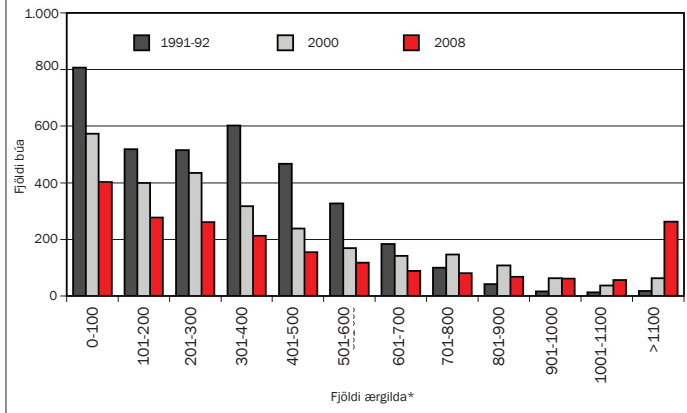
Eftir árum 1970-2008

	Nautgripir alls	Mjólkur- kýr	Sauðfé Alls	Ær	Hross	Svín
1970	53.294	34.275	735.543		33.472	667
1980	59.933	33.577	827.927	684.589	52.346	1.552
1990	74.889	32.246	548.508	445.513	71.693	3.116
2000	72.135	27.066	465.574	373.194	73.669	3.862
2005	65.979	24.538	454.950	360.375	74.820	3.982
2008	72.012	26.211	457.861	361.485	77.502	4.265
		Varp- hænur	Minkar	Refir		
1970		135.219				
1980		-	8.080	280		
1990		214.936	42.000	4.800		
2000		193.097	36.593	4.132		
2005		166.119	35.935	774		
2008		168.515	33.806	5		

Heimild: Bændasamtök Íslands.

Breyting á bústærð frá 1991/92 til 2008

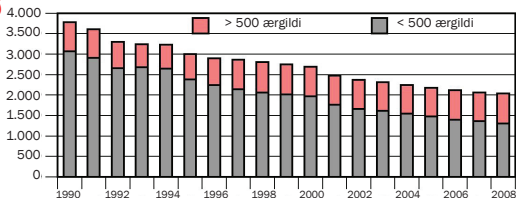
* 1 ærgildi samsvarar 174 l af mjólk. Heimild: Bændasamtök Íslands.

Búfé og stærð bóa (á lögbýlum)

	Fjöldi búfjár			Fjöldi skráðra búfjäreigenda			Meðalfjöldi gripa á eiganda		
	1993	2000	2008	1993	2000	2008	1993	2000	2008
Mjólkurkýr	30.028	27.064	26.211	1.703	1.591	761	17,6	19,1	34,4
Sauðfé	482.498	458.584	457.861	3.286	3.223	2.785	146,8	142,2	164,4
Hross	44.196	57.244	77.502	2.814	2.981	4.535	15,7	26,2	17,1
Svín (gyttur)	3.402	3.693	4.177	104	87	19	32,7	42,8	219,8
Varphænur	173.933	186.275	168.515	587	454	335	296,3	362,1	503,0
Minkar	32.588	33.013	33.806	44	40	21	740,6	762,5	1.609,8

Stærð bóa miðað við greiðslumark 2008. Heimild: Bændasamtök Íslands.

Fjöldi bóa með greiðslumark í sauðfé og/eða mjólk. Þróun bústærðar frá 1990-2008

Heimild: Bændasamtök Íslands.

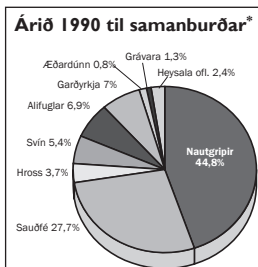
3 - Hvað framleiða bændur?

Skipting búvöruframleiðslunnar eftir landshlutum og búgreinum 2007 – Viðmiðun: gjaldstofn búnaðargjalds, %

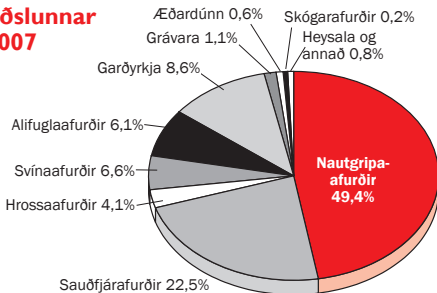
Svæði	Nautgripaafurðir (þ.m.t. mjólk)	Sauðfjár- og geitaafurðir (þ.m.t. sala liffýra og beingreiðslur)	Hrossaafurðir (þ.m.t. sala liffýra)	Svínaafurðir (þ.m.t. sala liffýra)	Alifuglaafurðir, þó ekki egg (þ.m.t. sala liffugla)	Egg	Kartöflur og rófur	Garðyrkjuafurðir	Grávara (þ.m.t. sala liffýra)	Æðardúnn	Skógarafurðir	Heysala og aðrar tekjur gjaldskyldar til búnaðargjalds
Reykjanessvæði	1,4	0,6	6,3	29,7	12,3	82,4	0,0	11,3	7,2	9,6	11,9	13,4
Vesturland	12,3	16,7	7,3	28,9	6,0	0,2	0,0	4,9	0,0	19,6	1,6	15,8
Vestfirðir	2,9	5,7	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	31,0	8,7	1,5
Húnaþing og Strandir	5,9	19,9	11,3	0,0	7,1	1,9	0,0	0,1	0,1	10,5	21,5	2,4
Skagafjörður	9,2	8,1	14,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	30,2	5,7	0,3	5,8
Eyjafjörður	18,0	4,2	2,6	14,5	0,0	5,3	13,4	0,5	13,5	2,5	4,2	4,6
S-Þingeyjasýsla	6,3	5,6	0,8	1,2	0,0	0,0	0,8	0,1	1,1	0,4	1,6	1,5
N-Þingeyjasýsla	0,4	6,7	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	5,7	0,0	3,7	0,0	0,5
Austurland	4,1	13,7	2,1	0,0	0,0	0,1	2,8	2,9	13,7	16,7	32,0	1,5
A-Skaftafellssýsla	1,7	3,9	0,4	0,4	2,2	2,9	13,7	2,4	7,7	0,0	0,5	0,2
Suðurland	37,8	14,8	54,1	25,4	72,4	7,1	55,2	76,0	26,5	0,4	17,7	52,8
Hlutfall búgreinar af heild	49,4	22,5	4,1	6,6	3,6	2,5	2,0	6,6	1,1	0,6	0,2	0,8

Heimild: Bændasamtök Íslands.

Skipting búvöruframleiðslunnar eftir búgreinum 2007

* Árið 1990 er metið á grundvelli verðmætaáætlunar Framleiðsluráðs landbúnaðarins en árið 2007 á grundvelli búnaðargjalds.

Heildargjaldstofn búnaðargjalds 2007 kr. **24.985.539.679**

Meðalafurðir búfjár 1987-2008

	1990	1995	2000	2006	2008	Aukning - % 1990-2008
Mjólkurkýr						
Ársnyt skýrslufærðra kúa, kg	4.141	4.132	4.657	5.456	5.442	1.301 - 31,4%
Sauðfé,						
Dilkakjöt eftir vetrarfóðraða á	24,7	25,8	27,3	26,4	26,5	1,8 - 7,3%
Svín						
Kjöt eftir gyltu, kg	849	930	1.244	1.404	1.571	722 - 85,0%
Fjöldi nytjagrisa eftir gyltu	15,6	15,3	17,0	18,4	19,8	4,2 - 26,9%
Alifuglar						
Varphænur, egg á grip, kg	11,1	13,4	18,0	18,0	18,0	6,9 - 62,2%
Minkar:						
Fjöldi hvolpa á paraða læðu	4,1	4,9	5,2	4,9	4,9	0,8 - 19,5%
Refir						
Fjöldi hvolpa á paraða læðu	3,4	6,4	5,5	3,0		-0,4 - -11,8%

Heimild: Bændasamtök Íslands.

Invegin mjólk til mjólkursamlaganna 1960-2008

Ár	Púsund lítrar	Mannfjöldi 1. des.	Lítrar á íbúa
1960	73.637	177.292	415,3
1970	97.550	204.578	476,8
1980	107.017	229.187	466,9
1990	107.011	255.708	418,5
2000	104.025	282.849	364,8
2005	109.445	299.404	365,5
2006	117.062	307.692	380,4
2007	124.817	312.872	401,7
2008	126.359	319.756	395,2

Heimild: Bændasamtök Íslands.

Kjöt og egg – framleiðsla í tonnum 1970-2008

	1970	1980	1990	2000	2005	2006	2007	2008
Kindakjöt	11.280	13.534	9.454	9.735	8.738	8.647	8.644	8.930
Nautgripakjöt	2.733	1.983	2.931	3.626	3.540	3.196	3.557	3.607
Svínakjöt	402	1.000	2.533	4.783	5.300	5.744	6.088	6.662
Alifuglakjöt			1.519	3.051	5.769	6.652	7.597	7.402
Hrossakjöt		610	638	1.100	762	850	946	1005
Egg*	1.300	2.900	2.374	2.594	2.805	2.900	2.863	2.863

* Áætlað frá 1998.

Heimild: Bændasamtök Íslands.

Framleiðsla grænmetis og garðávaxta í tonnum*

	1990	1995	2000	2005	2006	2007	2008
Kartöflur	14.893	7.324	9.013	7.250	13.800	13.000	12.500
Rófur	808	328	793	750	800	860	872
Gulrætur	231	395	395	418	398,2	526	653
Blómkál	95	122	89	44	82,9	112	107
Hvítkál	395	624	538	346	306,6	340	434
Spergilkál		25	53		56,3	83	88
Kínakál	224	301	255	162	219,3	222	229
Rauðkál					31,8		
Salat		40			65,7	89,8	98
Blaðlaukur		22	22		6,0	0	
Tómatar	495	749	931	1.508	1.724	1.603	1.621
Agúrkur	534	606	914	1.147	1.124	1.343	1.516
Paprika	120	194	203	126	130	147	170
Sveppir		251	447	438	487,6	515	526

Heimild:
Samband
garðyrkjubænda
og Hagstofa
Íslands, kartöflur-
skv. forðagæslu-
skýrslum. Í
ylrækt er bein
sala áætluð 2%,
í útirækt eru
skökkjumörk
áætluð 5%.

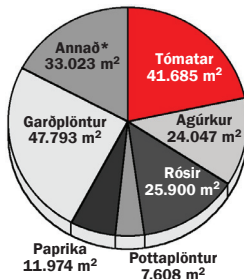
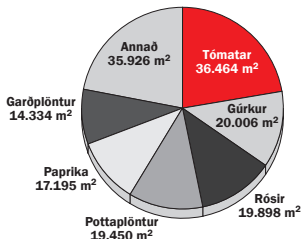
*Birt með fyrirvara, áætlaðar tölur varðandi suma þætti.

Flatarmál ræktunar í gróðurhúsum (m²) 2001-2008

Ár	Framleiðendur	Ræktunarflötur	Svæði	Flatarmál	Fjöldi
2001	121	199.998	Reykjanes	19.854	14
2002	119	204.113	Vesturland/Vestfirðir	22.982	13
2003	107	187.500	Norðurland vestra	2.183	4
2004	102	175.700	Norðurland eystra	12.351	6
2005	102	175.700	Austurland	6.525	4
2006	92	173.543	Suðurland	128.135	55
2007*	99	193.726	Allt landið	175.700	96
2008*	96	192.029			

*Frá 2007 eru garðplöntustöðvar og ræktunarflötur þeirra meðtaldar í tölunum.

Flatarmál ræktunar í gróðurhúsum (m²) árin 1990 og 2008

*Minni tegundir og óskipt skiptiræktun s.s. liljur, fresia, statica og laukblóm. Einnig gulrætur, bananar, salat, kryddjurtir, jarðarber o.fl.

Heimild: Samband garðyrkjubænda, Bændasamtök Íslands.

Fiskeldi – Heildarframleiðsla, tonn af óslægðum fiski

	1990	1995	2001	2004	2005	2006	2008
Lax	2.964	2.880	2.645	6.620	6.094	6.895	283
Bleikja	69	471	1.320	1.336	977	1.426	3.006
Regnbogasilungur	24	389	105	142	50	10	0
Lúða			93	134	134	141	20
Sandhverfa			3	85	115	46	40
Porskur			70	600	1.050	1.410	1.502
Samtals:	3.057	3.740	4.279	8.921	8.420	9.928	4.851

Lax- og silungsveiði

	1990	1995	2008
Stangveiddur lax, stk.	30.000	34.241	66.946
Netveiddur lax, tonn	40,0	21,7	26,1
Silungur stk.		56.996	67.083

Aðrar veiðar

	1995	2006
Minkur	6.341	7.707
Refur	3.677	6.510
Gæsir og endur alls	65.497	51.817
Par af: Grágæs	35.350	29.202
Heiðgæs	10.695	10.339
Stökkönd	9.885	7.571
Rjúpur	123.392	50.668
Mávar alls 72.025	41.648	
Par af: Silamávar	22.340	17.139
Svartbakur	35.787	15.153
Svartfuglar alls	314.432	119.617
Par af: Lundi	215.517	80.646
Langvía	52.867	20.343
Fýll	8.059	5.558
Hrafn	7.119	3.476

Önnur hlunnindi

Selveiði	1990	1995	2008
Fullorðnir	819	391	252
Kópar	1.631	1.808	90
Alls	2.450	2.199	342
Æðardúnn	1990	1995	2008
Magn í tonnum	3,1	3,0	2,0
Verðmæti, Mkr.	140,0	100,0	217,6
Veidd hreindýr			
Fjöldi dýra alls	515	335	1.318

Önnur hlunnindi eru trjáreki, sól, fjallagrös og aðrar jurtir, að ógleymdum berjum.

Gjöfulustu veiðisvæðin 2008

Laxveiðiar (veiddir laxar)

1. Ytri-Rangá og Hólsá	13.657
2. Eystri-Rangá	6.604
3. Langá	2.708
4. Norðurá	2.641
5. Tungufljót í Biskupstungum	2.453
6. Pverá og Kjarrá	2.056
7. Norðlingafljót	1.900
8. Laxá í Döllum	1.791
9. Skógá	1.511
10. Hvítá í Borgarfirði	1.317

Urriðaveiðisvæði (veiddir urriðar)

1. Veiðivötn	16.409
2. Fremri-Laxá á Ásum	5.456
3. Laxá í Þing ofan brúa	4.547
4. Vatnsdalsá	1.863
5. Arnarvatn stóra og Austurá	1.468
6. Reykjadalssá	885
7. Steinsmýrarvötn	835
8. Arnarvatnsá og Helluvaðsá	817
9. Vatnamót	738
10. Tungulækur	708

Bleikjuveiðisvæði (veiddar bleikjur)

1. Veiðivötn	8.484
2. Hlíðarvatn	2.167
3. Vatnsdalsá	1.478
4. Arnarvatn-Stóra og Austurá	1.305
5. Fnjóská	850
6. Hörgá	843
7. Ólafsfjarðará	796
8. Brúará	770
9. Eyjafjarðará	723
10. Gufudalsá	722

4 - Markaðurinn

Neysla nokkurra matvörutegunda 1960-2007, kg á íbúa

	Smjör	Kjöt	Kartöflur	Fiskur	Egg	Mjólk	Gosdrykkir
1960	7,7	67,0	66,4	61,1	4,8	306,2	20,3
1970	5,6	54,4	53,9	46,4	9,8	271,1	45,9
1980	7,3	78,2	65,2	35,7	11,8	227,7	78,6
1990	6,5	71,1	50,2	43,2	11,3	205,6	119,1
2000	4,9	77,7	39,2	46,9	9,1	183,4	160,2
2007	4,5	87,6	41,7	46,6	10,0	144,2	151,0

Breyting 1960-2007

Kg/íbúa	-3,2	+33,2	-24,7	-14,5	+5,2	-162,0	+130,7
% +/-	-41,6	+49,6	-337,2	-23,7	+108,3	-52,9	+643,8

Heimild: Hagstofa Íslands.

Framboð á grænmeti 1991-2008, kg á íbúa

	1991	1995	2000	2006	2007	2008
Innlent grænmeti	15,3	16,4	16,9	17	18,8	17,9
Ferskt grænmeti, innflutt	12,5	14,8	17,7	19,8	28	27,2
Grænmetisvörur, innfluttar	10,9	13,2	14,4	14	19,2	18,4
Samtals	38,7	44,4	49	50,8	66	63,5
Innlent grænmeti %	39,5	36,9	34,5	33,5	28,5	28,2

Kartöflur

Innlendar kartöflur	46,5	41,9	33,5	35,1	35,5	33,3
Innfluttar kartöflur	2,1	3,7	3,3	1,8	4,6	6,3
Kartöfluvörur innfluttar	16,9	18,9	27,3	22,7	30,5	28,2
Samtals	65,5	64,5	64,1	59,6	77,7	67,8
Innlendar kartöflur %	71	65	52,3	58,9	45,7	49,1

Heimild: Manneldisráð.

Landbúnaður og fæðuöryggi

Hlutur íslensks landbúnaðar í framboði matvæla er umtalsverður. Nærri lætur að í meðalári séu 30% af grænmeti og 70% af kartöflum sem landsmenn neyta, innlend framleiðsla.

Innflutningur á kjöti og mjólkurafurðum er takmarkaður og dróst umtalsvert saman á árinu 2009 vegna lækkunar á gengi krónunnar. Alls voru flutt inn tæplega 700 tonn, mest af alifuglakjöti 339 tonn, 182 tonn af svínakjöti og 154 tonn af nautakjöti. Stór hluti innflutnings eru hreinir vöðvar, kjúklingabringur og nautavöðvar og því svarar þetta magn til talsvert meira magns reiknað í skrokkum með beinum eins og íslenska framleiðslan.

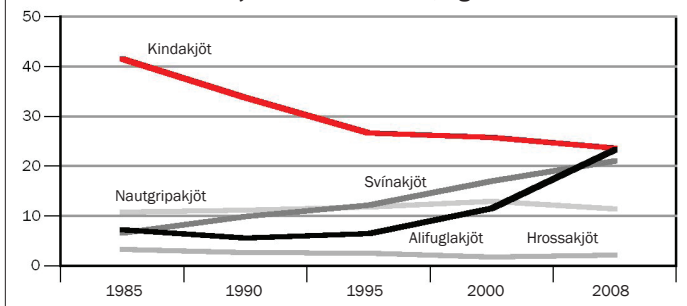
Árið 2009 voru flutt inn 59,4 tonn af jógúrt og 157,7 tonn af ostum.

Kjötsala, kg á íbúa á ári 1985-2008

Ár	Kinda- kjöt	Nautgrípa- kjöt	Svína- kjöt	Alifugla- kjöt	Hrossa- kjöt	Samtals
1985	41,5	10,7	6,6	7,2	3,3	69,3
1990	33,8	11,2	9,9	5,5	2,6	63,1
1995	26,7	11,8	12,2	6,4	2,5	59,7
2000	25,7	12,9	17,0	11,5	1,7	68,8
2008	23,6	11,4	21,0	23,4	2,1	81,6

Heimild: Bændasamtök Íslands.

Kjötsala 1985-2008, kg á íbúa

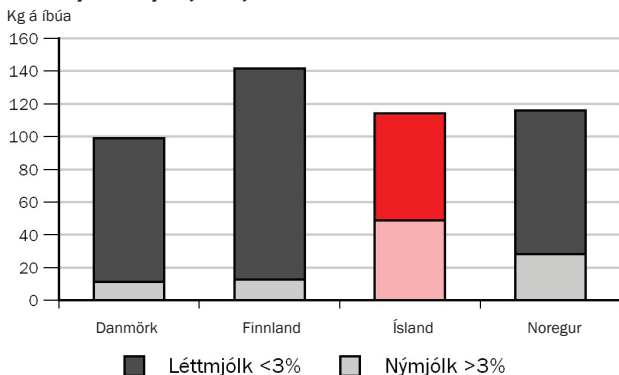
Heimild: Bændasamtök Íslands.

Sala mjólkur og mjólkurafurða í kg eða lítrum á íbúa

Ár	Mjólk	Rjómi	Jógúrt	Jógúrt innflutt	Skyr	Viðbit	Ostar	Ostar inn- fluttir	Duft	Aðrar fersk- vörur
1990	193,9	7,1	9,0	-	5,4	6,5	10,6	-	2,6	1,0
1995	173,2	7,3	9,7	-	5,2	6,2	13,3	0,2	2,1	1,3
2000	154,4	7,3	10,9	1,3	6,7	5,4	14,7	0,6	2,2	1,5
2005	141,8	7,6	13,4	0,1	14,8	5,2	15,4	0,6	2,3	1,0
2006	141,3	7,7	13,0	0,1	12,6	5,4	15,3	0,6	2,2	0,9
2007	134,9	7,8	11,8	0,2	10,9	5,6	15,8	0,7	2,2	1,0
2008	137,6	7,8	10	0,2	10,3	5,7	16	0,6	2,0	0,8

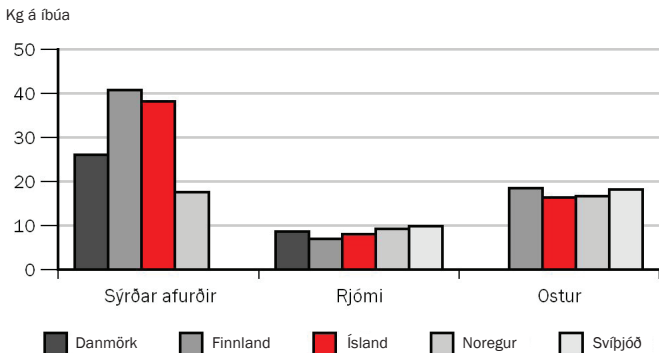
Heimild: Bændasamtök Íslands.

Neysla drykkjarmjólkur á Norðurlöndum árið 2008

Heimild: Nordisk statistisk ársbok 2009.

Neysla nokkurra mjólkurvara á Norðurlöndum árið 2008

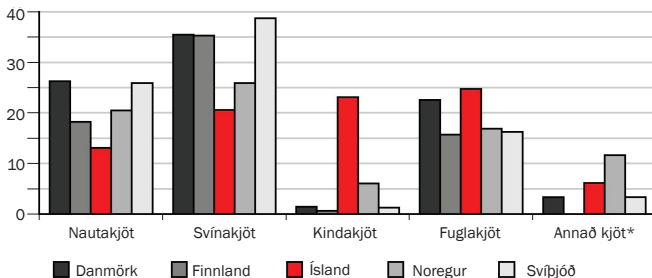

Heimild: Nordisk statistisk ársbok 2009.

Kjötneysla á Norðurlöndum árið 2008

Kg á íbúa

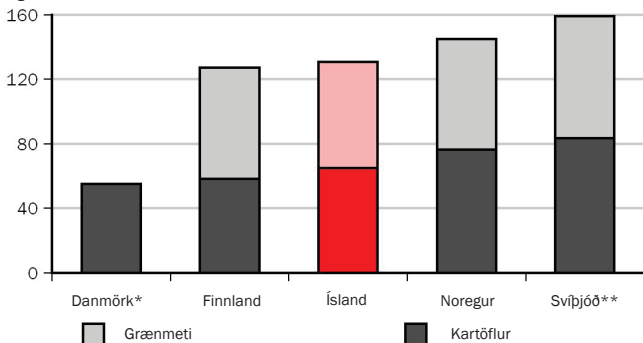

* Innmatur meðtalinn.

Heimild: Nordisk statistisk ársbok 2009.

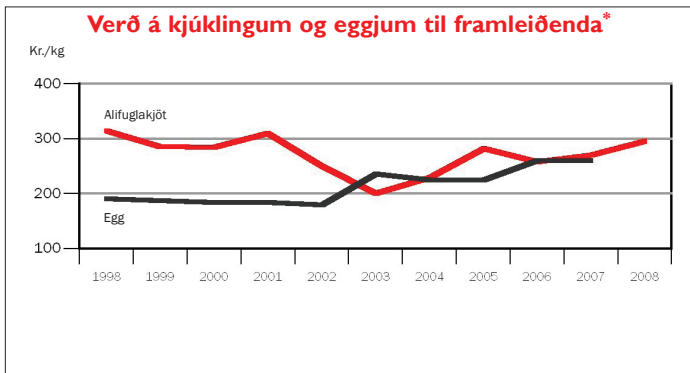
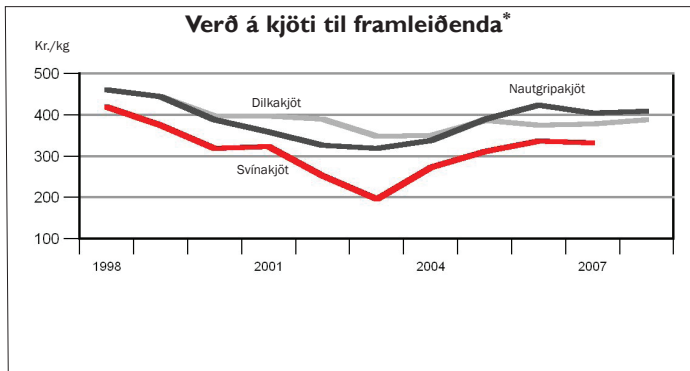
Neysla grænmetis og kartaflna á Norðurlöndum árið 2008

Kg á íbúa

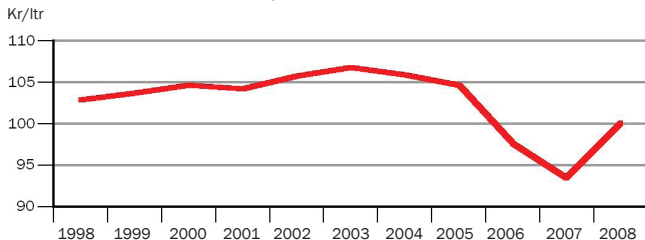
* Grænmetistölur ekki til fyrir Danmörku. **Svíþjóð: 2006. Heimild: Nordisk statistisk ársbok 2009.

5 - Verðlag og vísitölur

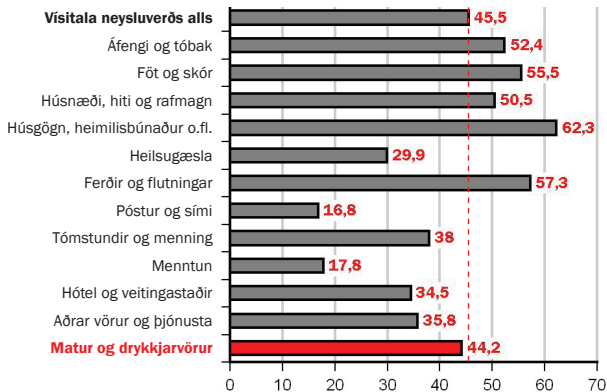
* Á verðlagi 2006, miðað við vísitölu neysluverðs.
Heimild: Bændasamtök Íslands.

Verð á mjólk til framleiðenda*

* Á verðlagi 2006. Meðalbeingreiðsla innifalin.
Heimild: Bændasamtök Íslands.

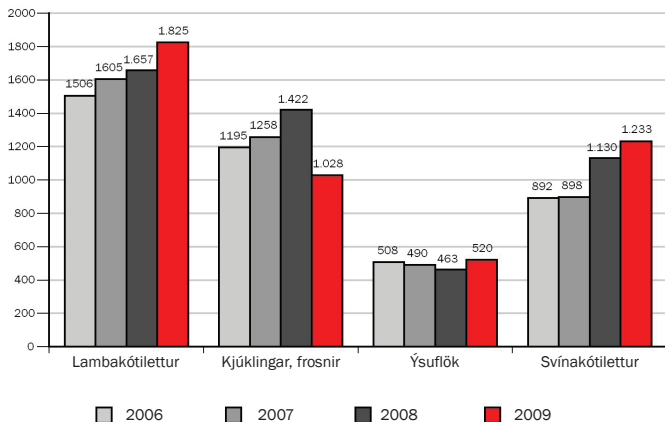
Breytingar á vísitölum frá janúar 2006 til október 2008

Grunnur 2005=100. Viðmiðunartíma talnaefnis var breytt í janúar 2006.

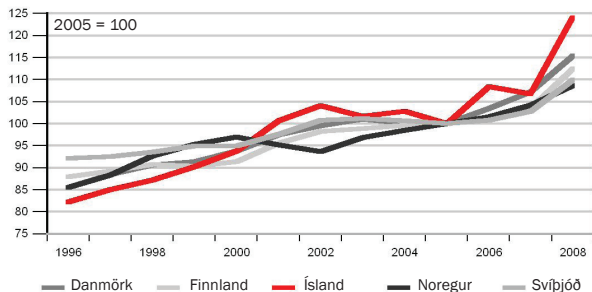
Heimild: Hagstofa Íslands.

Þróun smásöluverðs, kr/kg

Verð í ágúst hvert ár. Heimild: Hagstofa Íslands.

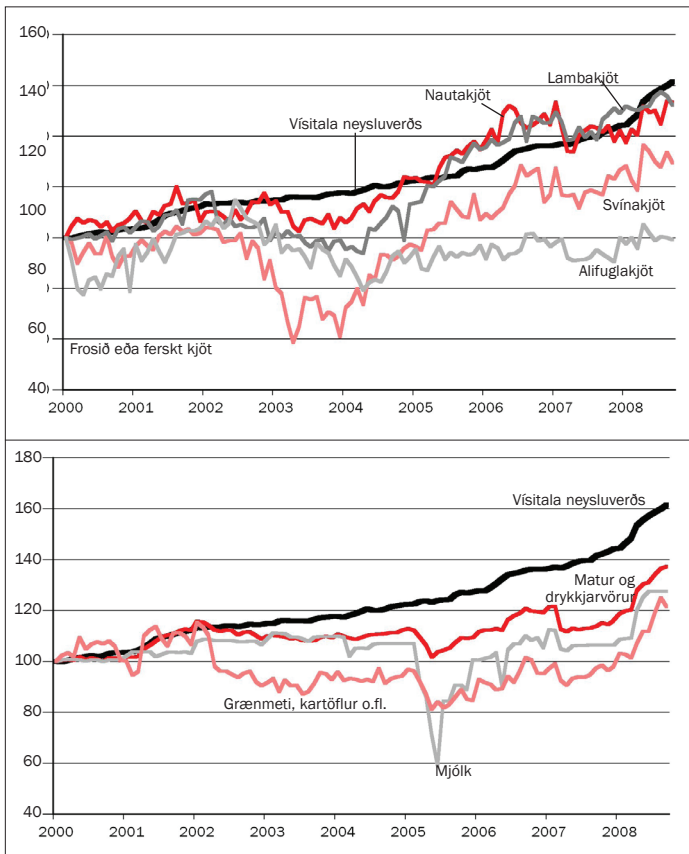
Þróun matvælavísitölu á Norðurlöndum 1996-2008

Heimild: Nordisk statistisk árbok 2009.

Þróun smásöluverðs nokkurra búvара 2000-2008

- borið saman við vísitölu neysluverðs, janúar 2000 = 100

Verð eftir mánuðum frá janúar 2000 til september 2008. Heimild: Hagstofa Íslands.

6 - Útflutningur

Útflutningur landbúnaðarvara eftir vöruflokkum 2002 og 2008

	2002		2008	
	Tonn	Fob-verð millj. kr	Tonn	Fob-verð millj. kr
Lax	1.107,3	671,1	231,6	520,6
Silungur	583,7	330,8	1.837,1	1.171,3
Hestar	464,2	318,5	692,5	1.064,0
Afurðir hrossa	861,6	147,7	409,8	109,2
Afurðir nautgrípa	253,8	36,5	332,8	44,6
Afurðir svína	154,9	9,7	0,9	1,0
Afurðir sauðfjár	3.055,0	692,7	3.826,1	1.141,1
Afurðir minka	23,6	367,8	29,2	1.044,6
Mjólkurvörur	629,6	57,1	1.828,2	494,0
Dúnn	3,1	199,5	2,6	282,2
Aðrar landbúnaðarvörur	231,1	18,8	962,1	59,4
Alls	9.271,8	3.266,1	10.152,9	5.932,0

Heimild: Hagstofa Íslands.

Útflutningur búvara 1980-2007, tonn

	1980	1990	2000	2005	2006	2007
Ostur	715,0	174,0	1,1	34,9	61,8	134,2
Mjólkur- og undanrennuðuft	636,0	1,0	102,0			191,4
Kindakjöt	2.970,0	1.682,0	1.332,7	1.521,3	1.165,9	1.097,3
Lifandi hross stk.	111,0	530,0	1.714,0	1.513,0	1.303,0	1.330,0
Nautgrípa- og hrossahúðir	289,6	455,6	552,9	673,5	503,4	385,1
Refa- og minnkaskinn		50,0	30,6	30,1	31,0	25,8
Gæður, saltaðar	1.305,0		962,2	1.015,5	2.222,2	936,5
Ull	378,0	1.223,3	585,9	544,9	544,6	628,7
Dúnn		3,1	3,9	3,2	1,8	1.411,0
Lax og silungur, kældur og frystur		2.880,3	1.417,5	4.953,5	4.774,4	2.186,8

Heimild: Hagstofa Íslands.

Útflutningur kindakjöts 1998 og 2008

	1998			2008			
	Tonn	Verðmæti millj. kr.	Meðalverð kr/	Tonn	Verðmæti millj. kr.	Meðalverð kr/	
kg				kg			
Færeyjar	388	94,2	243	Bretland	722	177,8	246
Danmörk	188	44,1	235	Færeyjar	242	144,5	597
Japan	88	12,1	137	Noregur	401	295,4	737
Bandaríkin	27	14,5	541	Japan	140	95,7	682
Svíþjóð	26	2,8	109	Bandaríkin	65	67,1	1.033
Benelux	20	13,5	681	Danmörk	111	32,9	297
Grænland	18	4,2	239	Ítalía	1		925
Rússland	15	1,4	95	Önnur lönd	122	35,0	287
Ítalía	12	3,6	290				
Önnur lönd	13	3,1	238				
Samtals	794	193,4	244	Samtals	1.803	848,4	471

Í þessari töflu er miðað við fob-verð á útfluttu kindakjöti.
Heimild: Hagstofa Íslands.

Greiðslumark - Framleiðsluréttur - 7

Greiðslumark í mjólk – Skipting eftir búmarkssvæðum

Svæði	Greiðslumark lítrar 1997/1998	Greiðslumark lítrar 2000/2001	Greiðslumark lítrar 2008/2009
1. Gullbringu- og Kjósarsýsla	1.215.587	1.139.249	1.419.000
2. Borgarfj. sunnan Skarðsheiðar	2.030.654	1.916.558	2.217.691
3. Borgarfj. norðan Skarðsheiðar	2.812.338	2.506.806	2.902.742
4. Mýrasýsla	4.051.411	3.770.817	4.347.774
5. Snæfellsnessýsla	3.152.694	3.165.924	3.695.003
6. Dalasýsla	1.625.451	1.617.166	1.747.073
7. A-Barðastrandarsýsla	559.948	661.546	1.061.515
8. V-Barðastrandarsýsla	940.826	910.282	843.492
9. V-Ísafjarðarsýsla	750.511	785.866	1.129.130
10. N-Ísafjarðarsýsla	573.741	500.377	343.376
11. Strandasýsla	117.843	124.186	222.108
12. V-Húnavatnssýsla	2.354.214	2.346.696	2.407.410
13. A-Húnavatnssýsla	4.194.826	4.009.316	4.051.319
14. Skagafjörður	9.242.800	9.730.287	11.320.323
15. Eyjafjörður vestan Fnjóskadals	19.872.568	20.138.825	23.238.735
16. S-Ping. austan Fnjóskadals	6.082.424	6.241.399	6.800.990
17. N-Pingeyjarsýsla	106.754	1.805	
18. Vopnafjörður	739.284	686.722	752.429
19. Hérað	2.838.319	2.887.087	3.430.774
20. Norðfjörður	535.182	352.071	178.168
21. Breiðadals- og Djúpavogshreppur	392.049	471.985	690.039
22. A-Skaftafellssýsla	1.474.095	1.499.580	1.969.183
23. V-Skaftafellssýsla	3.503.485	3.504.530	3.527.966
24. Rangárvallasýsla	14.065.047	14.281.966	17.220.765
25. Árnessýsla	18.730.547	19.692.852	23.482.995
Allt landið	101.962.598	102.943.898	119.000.000

* Í lok verðlagsársins. Heimild: Bændasamtök Íslands.

Um greiðslumark mjólkur

Heildargreiðslumark til framleiðslu mjólkur á framleiðslutímabilinu frá 1. september 2009 til 31. desember 2010 skal vera 155 milljónir lítra og skiptist í greiðslumark lögbýla. Greiðslumark lögbýla reiknast í lítrum mjólkur og skiptist hlutfallslega milli lögbýla á sama hátt og greiðslumark til framleiðslu mjólkur á verðlagsárinu 2008-2009. Lágmarksverð frá afurðastöðvum til bænda fyrir framleiðslu innan greiðslumarks er ákveðið af verðlagsnefnd bívöru. Greiðslumark veitir rétt til beingreiðslu úr ríkissjóði sbr. samning um starfsskilyrði mjólkurframleiðslunnar. Árlega er gefin út reglugerð um framkvæmd beingreiðslna.

Greiðslumark í sauðfjárafurðum – Skipting eftir búmarkssvæðum

Svæði	Virkur full- virdisréttur 1997	Greiðslu- mark ærgildi 2000	Greiðslu- mark ærgildi 2005	Greiðslu- mark ærgildi 2009
1. Gullbringu- og Kjósarsýsla	2.875,4	2.886,7	2.436,2	2.464,4
2. Borgarfj. sunnan Skarðsheiðar	5.554,5	5.542,1	4.447,3	4.749,9
3. Borgarfj. norðan Skarðsheiðar	8.180,0	8.065,8	7.091,8	6.688,6
4. Mýrasýsla	12.862,0	12.837,3	11.123,7	11.407,0
5. Snæfellsnessýsla	13.144,6	12.855,0	8.992,8	9.195,6
6. Dalasýsla	21.513,1	21.773,2	20.075,5	23.191,3
7. A-Barðastrandarsýsla	6.538,3	6.586,3	5.685,4	6.020,7
8. V-Barðastrandarsýsla	3.770,9	3.803,1	4.726,4	4.822,6
9. V-Ísafjarðarsýsla	7.375,9	7.057,2	6.000,0	6.274,5
10. N-Ísafjarðarsýsla	6.002,8	5.711,4	4.127,0	3.581,9
11. Strandasýsla	22.043,4	22.193,1	20.943,1	21.522,7
12. V-Húnavatnssýsla	24.405,6	24.584,2	20.993,6	22.746,8
13. A-Húnavatnssýsla	25.536,9	25.755,1	25.198,0	25.356,2
14. Skagafjörður	29.656,0	29.801,3	28.866,7	30.751,3
15. Eyjafjörður vestan Fnjóskadals	23.650,7	23.513,6	18.425,8	19.001,9
16. S-Ping. austan Fnjóskadals	20.284,9	20.338,1	18.018,2	19.223,0
17. N-Pingeyjarsýsla	21.942,0	22.086,9	23.074,1	26.032,0
18. Vopnafjörður	8.461,8	8.221,3	6.672,8	7.057,6
19. Hérað	36.679,3	37.036,7	35.842,9	40.014,3
20. Norðfjörður	744,0	747,0	747,0	747,0
21. Breiðadals- og Djúpavogshreppur	10.067,2	10.149,9	8.395,1	8.429,2
22. A-Skaftafellssýsla	13.092,9	13.174,8	12.069,4	12.996,4
23. V-Skaftafellssýsla	22.595,0	22.734,1	20.066,8	20.341,1
24. Rangárvallasýsla	25.537,2	25.147,6	19.759,4	19.038,1
25. Árnessýsla	23.319,4	23.006,4	17.078,0	16.802,8
Allt landið	395.833,8	395.608,2	350.857,0	368.456,9

Heimild: Bændasamtök Íslands.

Um greiðslumark sauðfjárafurða

Samningur um starfsskilyrði sauðfjárframleiðslunnar tók gildi 1. janúar 2008. Heildargreiðslumark sauðfjárafurða er 368.457 ærgildi og á árinu 2010 er heildarfjárhæð beingreiðslna 2.122 millj. kr. Greiðsla á ærgildi nemur því 5.759 kr.

Sauðfjárbandur sem uppfylla skilyrði um gæðastýrða framleiðslu fá einnig greitt svokallað gæðastýringarálag. Árið 2010 samkvæmt fjárlögum á að veita 1.110 millj. kr. til þessa.

Stærð búa miðað við greiðslumark 2008

Stærð í ærgildum	Kúabú	Blönduð bú	Sauðfjárbú	Samtals bú	Samtals ærgildi	Hlutdeild í heildar-greiðslumarki
0-100 ærgildi	6	1	395	402	18.170,2	1,7%
101-200 ærgildi	9	1	266	276	40.704,6	3,9%
201-300 ærgildi	7	7	246	260	65.039,8	6,2%
301-400 ærgildi	15	22	176	213	73.900,5	7,1%
401-500 ærgildi	25	18	112	155	68.876,6	6,6%
501-600 ærgildi	35	20	62	117	64.003,2	6,1%
601-700 ærgildi	43	16	29	88	57.194,8	5,5%
701-800 ærgildi	43	15	22	80	59.586,2	5,7%
801-900 ærgildi	52	11	5	68	58.023,5	5,6%
901-1000 ærgildi	50	8	2	60	57.119,0	5,5%
1001-1100 ærgildi	49	6	1	56	58.598,4	5,6%
>1100 ærgildi	247	13	2	262	422.733,8	40,5%
	581	138	1.318	2.037	1.043.950,6	100,0%

Búin eru flokkuð á grunni virks greiðslumarks í mjólk og/eða kindakjöti, miðað við 8 stafa lögbylisnúmer.

Hrein bú hafa 80% eða meira af virku greiðslumarki í mjólk eða kindakjöti.

Greiðslumark: mjólk er umreiknuð í ærgildi, 174 l/ærgildi.

Heimild: Bændasamtök Íslands.

Greiðslumark eftir búgreinum

	1995	2000	2008	Breyting 1995-2008	Breyting % 1995-2006	Árleg fækkun
Bú með greiðslumark	3.227	2.690	2.037	- 1.190	- 36,9	92
Kúabú*	864	736	581	- 283	- 32,8	22
Blönduð bú	459	308	138	- 321	- 69,9	25
Sauðfjárbú*	1.904	1.646	1.318	- 586	- 30,8	45

*Hrein bú hafa 80% eða meira af virku greiðslumarki í mjólk eða kindakjöti.

Heimild: Bændasamtök Íslands.

Aðilaskipti á greiðslumarki í mjólk 1993-2009

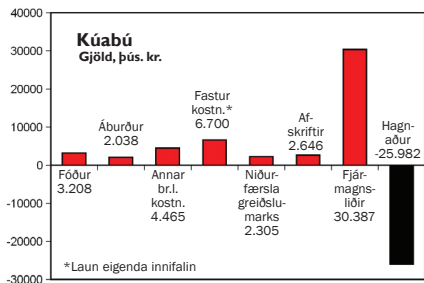
- í þúsundum lítra

Verðlagsár	Aðilaskipti á greiðslumarki	Heildar-greiðslumark	Hlutfall greiðslumarks sem skipti um aðila
1993-1994	2.461	100,000	2,5
1994-1995	1.972	101,000	2,0
1995-1996	3.448	101,000	3,4
1996-1997	2.907	102,000	2,9
1997-1998	3.625	102,000	3,6
1998-1999	3.416	103,000	3,3
1999-2000	5.864	102,000	5,7
2000-2001	5.576	103,000	5,4
2001-2002	5.320	104,000	5,1
2002-2003	4.595	106,000	4,3
2003-2004	3.586	105,000	3,4
2004-2005	5.320	106,000	5,1
2005-2006	5.117	111,000	4,6
2006-2007	4.715	116,000	4,1
2007-2008	4.140	117,000	3,5
2008-2009	3.092	119,000	2,6

Heimild: Bændasamtök Íslands

8 - Búrekstur og afkoma

Skipting útgjalda og tekna í búreikningum árið 2008

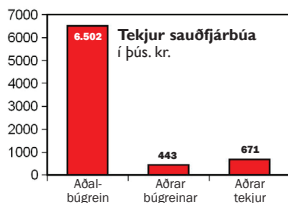
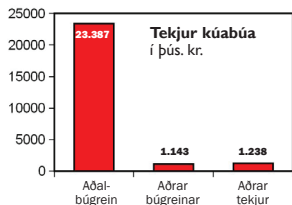
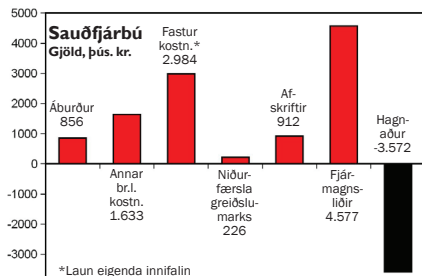

Hagbjónusta landbúnaðarins reiknar út afkomu bænda á hverju ári og í gröfunum sem hér eru má sjá meðaltalstölur fyrir 122 kúabú (vinstri gröfin) og 100 sauðfjárbú (hægri gröfin). Allar tölur eru í þúsundum króna.

Meðalbústærð **kúabúa**:
215.392 l innlegg
Heildarvelta: 25.768 þús. kr.

Meðalbústærð **sauðfjárbúa**:
5.679 kg kjöts
Heildarvelta: 7.616 þús. kr.

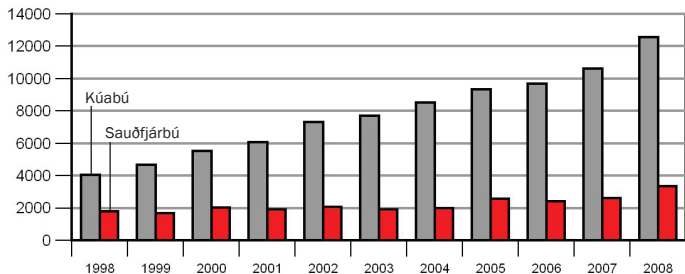
Til búgreina teljast kýr, sauðfé, hross, svín, alifuglar, loðdýr, garðrækt, ferða-þjónusta, heysala, kornsala, hlunnindi (þ.m.t. veiðileiga) og fiskeldi. Til annarra tekna teljast söluhagnaður/tap, sala greiðslumarks, niðurfelling skulda, tapaðar viðskiptakröfur, framleiðslustyrkir og ýmsar tekjur.

Heimild: Hagbjónusta landbúnaðarins. * Hagnaður – afkoma að öllum kostnaði greiddum, þ.m.t. reiknuðum launum eigenda.

Afkoma bænda 1998-2008

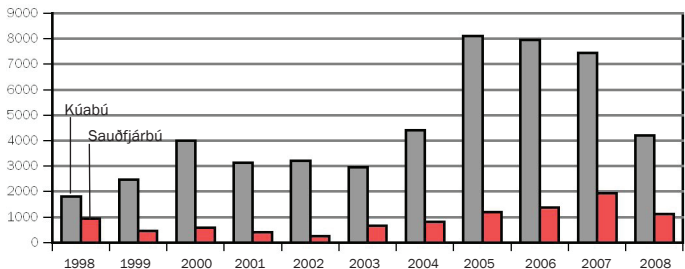
- Mælt í vergum þáttatekjum* kúa- og sauðfjörubúa, þúsundir króna

* Vergar þáttatekjur: Tekjur til að greiða laun, vexti og afskriftir.

Fjárfestingar bænda 1998-2008

- þúsundir króna

Heimild: Hagbjónusta landbúnaðarins.

9 - Ýmsar hagtölur

Ýmsar tölur um Ísland

Útflutningur vöru og þjónustu 2009	497.066 milljónir ísl. króna				
Innflutningur vöru og þjónustu 2009	409.874 milljónir ísl. króna				
Verg landsframleiðsla (GDP) 2008	1.476.463 milljónir ísl. króna				
Hagvöxtur 2008	1,3%				
Atvinnuleysi 2009	6,7%				
Botnfiskafli 2009	463.056 tonn				
Sildar-, loðnu- og kolmunnaafli 2009	629.807 tonn				
Skelfiskur og annar sjárvarafli 2009	39.447 tonn				
Fólksbílur, 1-8 farþega, á 1000 íbúa árslok 2008	657				
Símanúmer og farsímar á 1000 íbúa 2008	1.641 (606 símalínur; 1.035 GSM-farsímar), 309 ADSL-línur				
Íbúar á starfandi lækni 2007	271				
Orkulindir:		Vatnsorka	Jarðhiti	Eldsneyti	Alls
Raforkuvinnsla, tæknilega virkjanlegt (GWh/ári)	64.000	30.000			364.000
" , hagkvæmt fjárhagslega og umhverfislega (GWh/ári)	30.000	20.000			50.000
Jarðhiti til varmavinnslu (T>40°C) (EJ)			1.700		
Orkunotkun:					
Frumorkunotkun (PJ) 2008	44,7	139,4	40,9		227,6
Raforkuvinnsla (GWh) 2008	12.427,4	4.037,7	2,7		16.467,8
Skipting orkunotkunar (GWh)					
Stóriðja	1990	2000	2008		2008 - %
Almenn notkun	2.229	4.893	12.744		77,4
	2.218	2.783	3.723		22,6

Heimild: Hagstofa Íslands, Orkustofnun.

Ríkisútgjöld til landbúnaðar sem hlutfall af heildarútgjöldum ríkissjóðs 1992-2007

Heimild: Hagstofa Íslands. * Eldri aðferð við flokkun ríkisútgjalda

Útgjöld hins opinbera til landbúnaðarmála 1998-2007

á verðlagi ársins 2007

	1998	1999	2000	2001	2002
Samneysla	537,6	636,7	753,6	746,7	722,5
Framleiðslustyrkir	9.322,8	10.229,3	9.344,4	10.395,0	10.202,4
Tekjutilfærslur	16,2	7,1	8,5	6,4	7,7
Fjármunamyndun	281,6	375,7	167,6	150,6	151,1
Fjármagnstilfærslur	756,4	164,4	670,5	601,5	570,2
Samtals	10.914,7	11.413,2	10.944,5	11.900,1	11.653,9
	2003	2004	2005	2006	2007
Samneysla	784,3	845,1	1.025,4	950,5	970,5
Framleiðslustyrkir	10.412,5	10.209,5	10.207,5	10.255,3	10.574,2
Tekjutilfærslur	13,3	4,4	8,9	5,0	11,4
Fjármunamyndun	121,5	181,2	101,5	63,4	40,9
Fjármagnstilfærslur	615,8	538,8	600,3	298,8	232,1
Samtals	11.947,4	11.779,1	11.943,6	11.573,0	11.829,1

Heimild: Hagstofa Íslands.

Reiknaður stuðningur við framleiðendur landbúnaðarvара

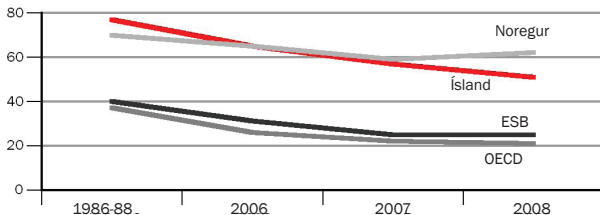
– sem hlutfall af verðmæti framleiðslunnar (PSE%) eftir löndum

	1986-88	2006-2008	2006	2007	2008*
Ástralía	7	6	6	7	6
Kanada	36	18	22	19	13
ESB	40	27	31	25	25
Ísland	77	58	65	57	51
Japan	64	49	52	48	48
Kórea	70	61	65	65	52
Nýja Sjáland	10	1	1	1	1
Noregur	70	62	65	59	62
Swiss	77	60	66	55	58
Tyrkland	16	21	20	19	25
Bandaríkin	22	10	11	10	7
OECD	37	23	26	22	21

Heimild: OECD. * Bráðabirgðatölur

Þróun ríkisstuðnings í Noregi, á Íslandi, í ESB og OECD

– Hlutfallstölur úr töflunni hér að ofan.

10 - Samanburður við önnur lönd

Norrænn samanburður

	Íbúafjöldi í þúsundum	Flatarmál landsins Þús km ²	Par af skógur km ²	Íbúar á km ² 2009	0-14 ára %	15-64 ára %	65+ ára %
Ísland	319	103,3	1.524	3,1	20,8	67,5	11,6
Noregur	4.799	323,8	120.000	15,7	19,0	66,3	14,7
Danmörk	5.511	43,6	5.294	127,9	18,3	65,8	15,9
Færeyjar	49	1,4		34,9	22,0	63,8	14,2
Grænland	56	2.166,1	1	0,1	23,1	70,3	6,6
Finnland	5.326	338,4	229.332	17,5	16,7	66,5	16,7
Álandseyjar	27	1,6	937	18,0	16,8	65,7	17,4
Svíþjóð	9.256	450,3	227.250	22,6	16,7	65,6	17,8

Heimild: Nordisk statistisk árbok 2009.

Útstreymi lofttegunda sem valda gróðurhúsaáhrifum

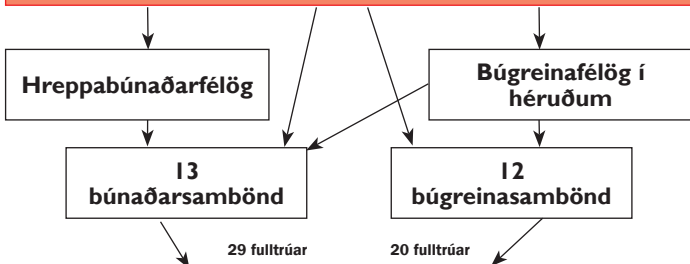
- flokkað eftir uppruna 1990-2006. 1.000 tonn

	1990	1995	2000	2006
Heildarútstreymi af mannavöldum, án bindingar	3.409	3.199	3.733	4.234
Eldsneytisbrennsla, alls*	1.705	1.822	1.875	2.008
Íðnaður og byggingastarfsemi	377	378	445	408
Vegasamgöngur	516	548	619	900
Aðrar samgöngur	92	67	41	80
Fiskveiðar	662	780	728	555
Önnur eldsneytisbrennsla	57	50	43	66
Íðnaðarferlar, alls	867	559	950	1.341
Málmiðnaður	760	448	828	1.210
Annar iðnaður	106	111	122	132
Efnatökun	14	14	15	9
Landbúnaður	573	524	530	512
Úrgangur	184	198	200	207
Jarðhitavirkjanir	67	82	163	156
Millilandaflug	222	238	411	394
Millilandasiglingar	100	146	221	139

* Útstreymi vegna millilandaflegs og millilandasiglinga er ekki meðtalið í heildarútstreymi Skýringar: Útreikningar eru skv. samræmdum alþjóðlegum leiðbeiningum (IPCC).
Heimild: Umhverfisstofnun

Útgefandi: Bændasamtök Íslands, mars 2010. Ritstjóri: Erna Bjarnadóttir.
Forsíðumynd: Jón Eiríksson. Hönnun forsiðu: Hörður Kristbjörnsson.
Umbrot og fleira: Pröstur Haraldsson. Prentun: Prentun.is

Bændur

Bændasamtök Íslands

49 kjörnir þingfulltrúar
BÚNAÐARÞING

7 stjórnarmenn

Bændasamtökin eru heildarsamtök bænda. Helstu verkefni þeirra eru: Hagsmunagæsla fyrir bændur og landbúnaðinn – Leiðbeiningaþjónusta í landbúnaði, svo sem í jarðrækt, búfjárrækt, kynbótum og meðferð búfjár, bútækni, hagfræði, nýtingu lands og hlunninda o.fl. – Skýrsluhald um bústofn og kynbætur, afurðir og uppskeru – Útgáfa Bændablaðsins, Freys, Handbókar bænda, Hagtalna landbúnaðarins og annars kynningarefnis – Rekstur nautastöðvar – Umsjón með beingreiðslum í landbúnaði og viðskiptum með greiðslumark – Annast framkvæmd ýmissa laga fyrir stjórnvöld og fleiri verkefni – Um 50 starfsmenn.

Framkvæmdastjóri BÍ er Eiríkur Blöndal frá 1. janúar 2008.

Starfssvið BÍ eru fimm: Félagssvið – Ráðgjafarsvið – Fjármál og skrifstofa – Tölvudeild – Útgáfu- og kynningarsvið

Stjórn Bændasamtaka Íslands

Kjörin á Búnaðarþingi 2007 til þriggja ára:

Haraldur Benediktsson formaður
Sveinn Ingvarsson 1. varaformaður
Karl Kristjánsson 2. varaformaður
Jóhannes Sigfússon

Sigurbjartur Pálsson
Svana Halldórsdóttir
Þorsteinn Kristjánsson

A photograph of a brown horse with a blonde mane, standing in a field. The horse is facing left. The background is a clear blue sky. The image has a slightly grainy texture.

BÆNDASAMTÖK ÍSLANDS

HAGATORG 1 | 107 REYKJAVÍK
SÍMI 563 0300 | BRÉFSÍMI 562 3058

netfang: bondi@bondi.is | veffang: www.bondi.is